

комунікації; успішність виконання поставленої навчальної задачі і вправ; прогрес у ході навчальної діяльності. Отримана оперативна інформація також служить підставою для діагностики ходу навчального процесу та виявлення відповідності обраної тактики і виконуваних завдань реальним потребам навчання. Це дозволяє об'єктивно оцінювати навчальну ситуацію і прийняти рішення про внесення в разі необхідності корекції в підбір завдань, їх режим, тривалість і послідовність в організації всієї роботи. Систематична самооцінка своєї навчальної діяльності може стати потужним емоційним мотивуючим зарядом і мати стимулюючий вплив, що сприятиме внутрішньому самоконтролю та самостійності студентів, вмінню і бажанню вчитися. Таким чином, описаний Feedback є альтернативною формою оцінювання, яке дає якісну індивідуальну характеристику спостережуваного ходу навчального процесу, призначену для викладача у методичних цілях або для студентів у навчальних цілях. Оцінювання дозволяє також здійснювати інші функції — мотиваційні та стимулюючі. Оцінка у формі балів відображає лише кількісну характеристику ходу навчального процесу студентів. У даний час бальна система оцінок і форма обліку успішності з іноземних мов потребують вдосконалення, тому що вони дають лише загальне, приблизне уявлення про хід навчально-виховного процесу без диференціації за видами мовленнєвої діяльності, що не дозволяє ефективно використовувати оцінювання з метою управління цим процесом.

Кривич Н. Ф., викладач кафедри
української мови та літератури

МОВЛЕННЄВА КОМПЕТЕНЦІЯ СТУДЕНТІВ-ЕКОНОМІСТІВ ЯК СКЛАДОВА МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЇ

Як показує досвід роботи у вищій школі, останніми роками спостерігаємо, що більшість студентів-першокурсників мають недостатньо сформовані мовленнєво-комунікативні вміння: бідний словниковий запас, уживання русизмів, діалектизмів, просторіч, слів-паразитів; одноманітність синтаксичних конструкцій, відсутність образності мови; невміння логічно й грамотно висловлювати власні думки і будувати зв'язні висловлювання відповідно до заданої комунікативної ситуації. Відчувається та-

кож відсутність належної кореляції між теоретичними знаннями із рідної мови і практичними мовленнєвими вміннями. Студенти слабо аргументують і відстоюють власну думку, аналізують і редагують власне і чуже мовлення; психологічно не підготовлені до публічних виступів тощо. Очевидно, причина в тому, що молодь мало читає українськомовну художню літературу, не вміє працювати зі словником, надає перевагу сучасним інформаційним технологіям (телебачення, комп'ютер тощо), а не живому спілкуванню. Чимало зусиль необхідно прикласти у роботі з такими студентами, мотивувати їх до самоосвіти, щоб надолужити знання фактичного матеріалу з української мови, посилювати практичну спрямованість змісту навчання мови та надавати пріоритету формуванню умінь і навичок мовленнєвої компетенції.

Насамперед для успішного формування мовленнєвої компетенції студентів-першокурсників економічного напряму потрібно добирати і впроваджувати найдоцільніші вправи-завдання, в основу яких покладено мовленнєво-мислительні процеси і принципи, що сприятимуть глибокому опануванню будь-якої теми із практичного курсу.

Пропоную деякі зразки таких навчально-тренувальних вправ.

На кожному занятті упроваджую «п'ятихвилинку» — виправлення мовленнєвих помилок.

Постійно дається завдання студентам віднайти у пресі, по радіо, телебаченню, на афішах мовні огріхи, озвучити їх на заняттях, виправляючи мовленнєві помилки.

Робота з літературними творами формує у студентів емоційно-ціннісні уміння і навички, збагачуючи особистісно, розвиває мислення.

При написанні творчих робіт студентами найвиразніше виявляється вміння послуговуватися добірним українським словом. Твори як продукт самостійного мислення неможливі без цілого комплексу сформованих у студентів умінь і навичок. Головні з них — уміння ґрунтовно, правильно, логічно, послідовно, точно висловлювати власні думки у міні-творах (твори-описи, твори-роздуми, твори-розповіді), які виконуються майже систематично.

Високий рівень сформованості мовленнєвої компетенції дасть можливість критично оцінювати якість свого мовлення, знаходити в ньому помилки, недоліки, сприятиме бажанню і вмінню усувати їх, послуговуючись різного типу словниками, довідниками, популярними лінгвістичними виданнями, постійно збагачуючи своє мовлення комунікативно доцільними виражальними засобами.

Отже, проблема мовленнєвої компетенції студентів-економістів потребує відповідної праці викладачів і наполегливої самопідготовки першокурсників. Це допоможе сприймати мову як мистецьке явище, що має інтелектуальну, етичну й естетичну цінність, виховує патріотичні почуття.

*Круківський В. І., кафедра
іноземних мов факультету МЕіМ*

СТРАТЕГІЯ ДОПОМОГИ ПРОДУКУВАННЮ УСНОГО МОВЛЕННЯ В АУДИТОРІЇ

Одна з головних цілей викладача іноземної мови — розвиток здібностей висловлювання іноземною мовою. Усне мовлення — один із головних етапів засвоєння іноземної мови. Проте більшість викладачів підкреслюють труднощі студентів у навчанні усного спонтанного мовлення. Таке навчання стає проблемою у зв'язку з пасивністю студентів. Тому студенту необхідна допомога викладача. Як зазначає Франсіс Сікурель: *«Присутність викладача, котрий направляє навчання, який забезпечує посередництво між мовою, слухачами й навчальною діяльністю, неминучий елемент»* (1). У чому може виражатися така допомога? Перша наша гіпотеза полягає в необхідності відповідної стратегії викладача, щоб допомогти студенту висловлюватися усно. Друга гіпотеза — це необхідність взаємодії між студентом і викладачем у процесі усної комунікації на основі різних стратегій, розроблених викладачем для спонукування студентів до усного мовлення. Розглянемо ці стратегії.

1. Взаємодія. Ситуація викладання (навчання) — це ситуація взаємодії. Взаємодія — *«це спільна дія конфліктна чи/або кооперативна в присутності двох чи більше акторів»* (2). У процесі комунікації різні учасники ситуації здійснюють взаємовплив, взаємообмін і взаємно змінюються. Ця ситуація комунікації включає як вербальні, так і невербальні засоби.

1.1. Взаємодія на уроці мови. Мовний урок — це привілейоване місце взаємодії між викладачем і студентами. Взаємодія відбувається у формі мовленнєвого обміну, з одного боку між викладачем і студентами (асиметрія), з іншого між самими